

Национално сдружение Случаен превоз

г. София, ул. Архитект Георги Ненов № 1
Офис 8
ЕИК: 206 5 5
Тел: 0898632261
Факс: 02/9633981
Имейл: naort.nssp@gmail.com

СТАНОВИЩЕ

от

Радка Иванова Мангилова

председател на сдружение „Национално сдружение Случаен превоз“

Относно: Конституционно дело № 10/2021 г., образувано по искане на омбудсмана на Република България, за установяване на противоконституционност на чл. 234г, ал. 3 в частта „независимо чия собственост е“, чл. 242, ал. 8 в частта „и когато не е собственост на дееца“, чл. 280, ал. 4 в частта „или му е предоставено доброволно“ и чл. 281, ал. 3 в частта „или му е предоставено доброволно“ от Наказателния кодекс (НК) (обн., ДВ, бр. 26 от 02.04.1968 г., посл. изм. бр. 9 от 02.02.2021 г.).

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

на основание чл. 20а, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Конституционния съд и във връзка с Определение на Конституционния съд (КС) от 29 юни 2021 г. представям настоящото писмено становище на представяваното от мен „Национално сдружение Случаен превоз“ (НССП) по конституционно дело № 10/2021 г.

Делото е образувано по искане на Омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 234г, ал. 3 в частта „независимо чия собственост е“, чл. 242, ал. 8 в частта „и когато не е собственост на дееца“, чл. 280, ал. 4 в частта „или му е предоставено доброволно“ и чл. 281, ал. 3 в частта „или му е предоставено доброволно“ от Наказателния кодекс (НК) (обн., ДВ, бр. 26 от 02.04.1968 г., посл. изм. бр. 9 от 02.02.2021 г.).

Предвид диспозитива на цитираното Определение на КС настоящото становище се отнася до предмета на делото в частта, касаеща противоконституционността на текста в ал. 3 на чл. 234г от НК. Становището е консултирано и отразява позицията и на други браншови организации от сектор „Туризъм“.

На първо място искам да отбележа, че представяваното от мен сдружение поддържа изцяло искането на Омбудсмана на Република България ведно с изложените в него мотиви.

Национално сдружение Случаен превоз

гр. София, ул. Архитект Георги Ненов № 31

Офис 8

ЕИК: 206085358

Тел: 0898632261

Факс: 02/9633981

Имейл: naort.nssp@gmail.com

По отношение принудителното лишаване от право на собственост Конституцията в чл. 17, ал. 5 предвижда отчуждаване да се предприема единствено за държавни и общински нужди при посочените в разпоредбата условия. Атакуваните от Омбудсмана разпоредби не предвиждат наличието на незадоволими по друг начин държавни или общински нужди като условие, което да легитимира отнемането на частна собственост, нито обвързват последното с наказателна отговорност.

Считаме чл. 234г от НК за противоконституционен в неговата цялост. При приемането на разпоредбата законодателят е допуснал нарушение на правилата на нормотворческия процес, с което е нарушил принципа на правовата държава (чл. 4, ал. 1 от Конституцията). Според чл. 26, ал. 1 от Закона за нормативните актове (ЗНА) "изработването на проект на нормативен акт се извършва при зачитане на принципите на необходимост, обосновааност, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност". За постигане на тези цели разпоредбата на чл. 18а ЗНА предвижда, че при изработването на проект на нормативен акт се извършва предварителна оценка на въздействието и се провеждат обществени консултации с гражданите и юридическите лица съгласно глави втора и трета от ЗНА. Следва да се отбележи, че законът по никакъв начин не допуска отклонения от така установените изисквания, гарантиращи публичността, обосновааността и необходимостта при приемане на законите.

В този смисъл е и практиката на Конституционния съд (КС), според който „многопластовото конституционно понятие "правова държава" имплицитно съдържа изискване правото, което е нейната основа, да е разумно и справедливо.“ (Решение № 1 от 4 февруари 2020 г. по конституционно дело № 17 от 2018 г.). Съгласно чл. 19, ал. 2 ЗНА „оценката на въздействието изследва съотношението между формулираните цели и очакваните резултати“. В цитираното решение КС застъпва тезата, че същата би следвало „да удовлетворява нуждата от разум в правото“.

Разпоредбата на чл. 234г НК, представляваща допълнение на НК е въведена в действащата нормативна уредба посредством заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на кодекса на търговското корабоплаване (ДВ, БР. 55 И 56 ОТ 1970 Г.), Обн. ДВ. бр.108 от 22 Декември 2020г.

От една страна това е в нарушение на чл. 35, ал. 2 от Указ № 883 за прилагане на Закона за нормативните актове, който предвижда, че правилата за отменяне, изменение и допълване на други нормативни актове се включват в заключителните разпоредби само в случаите, когато с нов се замества действащ нормативен акт. Тук КС отново е категоричен, че „когато не се приема нов закон, а целта е да се изменя и допълва закон, който продължава да действа, тогава ще е необходимо изменението и допълнението му да се извършат чрез закон за неговото изменение и допълнение, внесен от народни представители или от Министерския съвет“ (Решение № 1 от 31 март 2011 г. по конституционно дело № 22 от 2010 г.), а не, както в настоящия случай, посредством заключителни разпоредби на друг закон.

Национално сдружение Случаен превоз

гр. София, ул. Архитект Георги Ненов № 31

Офис 8

ЕИК: 206085358

Тел: 0898632261

Факс: 02/9633981

Имейл: naort.nssp@gmail.com

От друга страна похватът на законодателя за изменение и допълнение на НК посредством заключителните разпоредби на ЗИД на Кодекса на търговското корабоплаване явно цели да избегне извършването на предварителна оценка на въздействие и провеждането на обществени консултации в нарушение на принципа на правната държава. Обществените консултации като необходими елементи от правната справедливост също съдържат оценки на въздействието на акта, насочени са към неговото възприемане от засегнатите или облагодетелстваните групи правни субекти, установяването на съотношенията между тях и на възможностите за други, по-щадящи разрешения. В този смисъл и горещитираното Решение на КС № 1 от 4 февруари 2020 г.

Видно и от публикуваните на интернет страницата на Народното събрание документи публични консултации са проведени единствено по отношение на основните разпоредби на ЗИД на Кодекса на търговското корабоплаване, като нито мотивите на законопроекта, нито последвалите консултации обхващат заключителните разпоредби на законопроекта и въведения с него нов наказателен състав на чл. 234г НК. По този начин са нарушени конституционно установените изисквания, гарантиращи публичността, обосноваемостта и необходимостта при приемане на законите.

Основният фактически състав на престъплението по чл. 234г НК е в противоречие със закрепената в чл. 19, ал. 1 от Конституцията свободна стопанска инициатива като възпрепятства съществуването на равноправни субекти при наличието на еднакви правни условия за стопанска дейност. Пример за това е попадащата в обхвата на чл. 234г НК стопанска дейност, извършвана от хотели, туроператори и превозвачи с автомобили, които разполагат с осем пътнически места без да се брои мястото на водача.

От една страна съставомерно е извършването на обществен превоз на пътници без „разрешение, регистрация или лиценз, които се изискват по нормативен акт или акт на Европейския съюз“. Според разпоредбите на чл. 6, ал. 1 от Закона за автомобилните превози (ЗАвмП) обществен превоз на пътници „се извършва от превозвач, който притежава лиценз за извършване на превоз на пътници на територията на Република България, лиценз за извършване на международен превоз на пътници - лиценз на Общността или удостоверение за регистрация - за извършване на таксиметрови превози на пътници“. От друга страна, съгласно разпоредбата на чл. 7б, ал. 1 ЗАвмП лицензираните превозвачи осъществяват превозите с моторни превозни средства от категории М2 и М3, а съгласно чл. 12, ал. 7, т. 1 ЗАвмП удостоверение за регистрация за таксиметров превоз се издава за „леки автомобили до седем места, включително мястото на водача“.

Видно от гореизложеното всеки, който използва автомобили с осем пътнически места за превоз на пътници срещу заплащане или каквато и да било „икономическа облага“ (§ 1, т. 1 от ДР на ЗАвмП) е субект на престъплението по чл. 234г НК *a priori*, тъй като получаване на лиценз или регистрация за това не е възможно. От тук следва и

Национално сдружение Случаен превоз

гр. София, ул. Архитект Георги Ненов №31
Офис 8
ЕИК: 206085358
Тел: 090632201
Факс: 02/9633981
Имейл: naort.nssp@gmail.com

едно неоснователно и противоконституционно ограничение, както на правото на собственост, така и на свободната стопанска инициатива.

Предвид гореизложеното считаме, че атакуваните от Омбудсмана на Република България разпоредби на чл. 234г, ал. 3 в частта „независимо чия собственост е“, чл. 242, ал. 8 в частта „и когато не е собственост на дееца“, чл. 280, ал. 4 в частта „или му е предоставено доброволно“ и чл. 281, ал. 3 в частта „или му е предоставено доброволно“ от Наказателния кодекс (НК) (обн., ДВ, бр. 26 от 02.04.1968 г., посл. изм. бр. 9 от 02.02.2021 г.) следва да бъдат обявени за противоконституционни.

С уважение,

Радка Мангилова
Председател на
„Национално сдружение Случаен превоз“